

Vilje til beredskap - evne til forsvar. Langtidsplan for forsvarssektoren (Prop. 62 S (2019-2020))

NITO – Norges ingeniør- og Teknologorganisasjon er med våre over 91 000 medlemmer landets største organisasjon for ingeniører og teknologer. NITO Forsvar har ca. 900 medlemmer.

Generelt

NITO deler forsvarssjefens beskrivelser om begrensninger i Forsvarets beredskap og evne til å løse operasjoner i krise og krig, jf. årsrapport 2019. Videre er NITO enig i forsvarssjefens ønske om å styrke Forsvaret, og viser til brev til regjeringen fra NITO 3. april i år hvor vi støtter en forsering av ferdig utredede prosjekter til Forsvaret for bla. å avhjelpe krisen i maritim industri. NITO mener at en slik forsering vil styrke Forsvaret.

Innspill til kapitlene

3. Sentrale områder for sektorens utvikling og teknologisk utvikling

NITO støtter målet om å satse mer på teknologisk utvikling og samarbeid med sivil industri.

NITOs inntrykk er at Forsvaret er en «bestiller» av teknologisk kompetanse og datasystemer. Det er en uheldig strategi, Forsvaret bør være både bestiller av kompetanse, men også selv ivareta sitt kompetansebehov. Det er viktig for Forsvaret å ha kapasitet på prioriterte områder. Forsvaret internt må ha tilstrekkelig kompetanse til å være en god kunde/samarbeidspartner. Forsvaret må inneha tilstrekkelig kompetanse til å ivareta virksomhetenes behov til langsiktig styring, IKT-sikkerhet, analyse, utvikling, drift og myndighetsutøvelse.

Sivilt ansatte:

Sivilt ansatte teknologer innen IKT i Forsvaret bidrar til høy kompetanse og stabil leveranse. Det er viktig at Forsvaret tilrettelegger og sikrer rekruttering av slik kompetanse.

NITO er av den oppfatning av at det pågår en endring i forsvarer fra sivile til militære stillinger. Dette går på bekostning av sivilt ansatte. Det kan svekke Forsvarets operative evne. Eksempler på dette er at Forsvaret har i mange tilfeller erstattet ingeniørkompetanse med lavere kompetanse (OR 3-4).

5.0 Personell og kompetanse

NITO er bekymret for at det utdannes alt for få innen IKT generelt, og IKT-sikkerhet spesielt. I 2030 vil det mangle 4 000 IKT-ansatte bare innen IKT-sikkerhet. Det må derfor satses mer på IKT-utdanningene. De fleste doktorgradene innen IKT-sikkerhet blir i dag avlagt av utenlandske statsborgere, som ofte ikke kan sikkerhetsklareres for arbeid i Forsvaret.

Rekruttering:

NITO mener det må tilrettelegges bedre for rekruttering til Forsvaret. For Forsvarets del vil det også være viktig med gode etter- og videreutdanningstilbud for ansatte.

Forsvaret må samarbeide tett med utdanningsinstitusjoner slik at disse kan tilpasse studieprogrammene til forsvarssektorens behov, og at studentene ser Forsvaret som en mulig karrierevei. Studenter må ha mulighet til å være i praksis mens de tar utdanning, så langt dette lar seg kombinere med behovet for sikkerhet i Forsvaret.

Fagmiljøer:

For å få mer attraktive arbeidsplasser er det viktig med gode fagmiljøer, som tilbyr faglige utfordringer, karriereveier og sosialt fellesskap med kolleger. Fagmiljøene må være så store at de blir attraktive arbeidsplasser med tilstrekkelig spisskompetanse. Flere sterke fagmiljøer som utgjør et arbeidsmarked vil gi positive ringvirkninger. Jo mer Forsvaret og dets samarbeidspartnere har sterke fagmiljøer, jo mer er de i konkurranse med hverandre om arbeidskraft. Det fører til at arbeidskraften kan bevege seg fritt mellom partene og at oppdatert kunnskap og kompetanse dermed spres i miljøene.

NITO oppfordrer komiteen be departementet vurdere å organisere IKT-arbeidet i Forsvaret slik at det ikke er for stor organisatorisk avstand mellom IKT-prosjekter og IKT-drift. Kravet til militær kompetanse koblet til sikkerhetstenking er uvurderlig i denne sammenheng. Aller helst burde det samme personellet både ta frem og drifte løsningene. Dette gir de rette incentivene til å lage smidige og driftbare løsninger med minimal byråkratisk ressursbruk. Samtidig burde krav om sikkerhet, variantbegrensning, standardisering og automatisering være standardformuleringer når IKT-prosjektene tildeles midler.

NITO oppfatter at ledelsen i Forsvaret ønsker å outsource IKT-virksomheten og forklarer behovet for "strategisk samarbeidspartner" med økt kapasitet og bedre organisering. Dette er en oppfatning om at outsourcing er nødvendig for å få raskere digitaliseringen. Etter NITOs erfaring er dette dessverre ofte feil. Det er en forenkling som ser bort fra at Forsvaret har utstrakt bruk av sivile leverandører i dag. Forsvaret har gjennom FFI et godt samarbeid med sivil industri i inn- og utland. Leverandørene har god nytte av at Forsvaret er en kunde med solide fagmiljøer og dermed har god bestillerkompetanse. NITO mener forsvarssektoren ikke kan forvente å være en attraktiv arbeidsgiver samtidig som man har et klart budskap om å outsource. Det får store konsekvenser for sikkerhet og sårbarhet dersom Forsvaret og forsvarssektoren velger å bygge ned egen IKT-kapasitet, da det kan påvirke forsvarsevnen.

NITO mener at det vil kunne få store konsekvenser for sikkerhet og sårbarhet dersom Forsvaret og forsvarssektoren velger å bygge ned egen IKT-kapasitet. Forsvaret har i dag en høy IKT-kompetanse på mange områder hvor det vil være problematisk å outsource. IKT-tjenester er i stor grad en integrert del av forsvaret, og det vil på flere områder være spesielt viktig med militær forståelse. Outsourcing av IKT-virksomheten vil i praksis bety at kontrollen over strategisk viktige tjenester flyttes ut av Forsvaret. Det har vist seg i andre sammenhenger hvor man har outsourcet at selv om man har skrevet kontrakter for bruk av kun norsk sikkerhetsklarert personell vil man ikke ha kontroll på dette.

Forsvarets arbeid med "Strategisk samarbeid" og "Militær anvendelse av skytjenester" peker på store utfordringer knyttet til IKT-sikkerhet og sårbarhet i krise/krig. NITO vil også påpeke at svært mye av det Forsvaret og FFI arbeider med er av en slik art at det anses som begrenset eller hemmelig. Deling av slik informasjon til uautoriserte både vil utgjøre en sikkerhetsrisiko og være ulovlig.

Samarbeid

Det er svært viktig med støtte til gründere, forskningsklynger, sentre for fremragende forskning. Direktoratet for e-helse er et eksempel på et virkemiddel for å koordinere offentlige og private virksomheter. NITO mener lignende organer kan opprettes for forsvarssektoren. Forsvarets forskningsinstitutt må gis bedre rammevilkår, både med hensyn til økonomi og hvilke prosjekter/oppgaver de kan involveres i.